

सामुदायिक विद्यालयमा सरसफाईको अभ्यास
तथा कोभिड-१९ का लागि आवश्यक सरसफाईका प्रयासहरु

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षा शास्त्र संकाय
स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षका
स्वास्थ्य शिक्षा विषयको ५९८ पाठ्यभार परिपूर्तिका लागि पेश गरिएको

स्वास्थ्य शिक्षा विषय (५९८) को आंशिक पाठ्यभार
पूरा गर्न तयार पारिएको एक शोधपत्र

अध्ययन- शोधपत्र

प्रस्तुतकर्ता

अमला विष्ट

त्रि.वि.द.नं. : ९-२-८३७-१६९-२०१३

परीक्षा रोल नं. २१८०१०४

शैक्षिक वर्ष : २०७५/७६

जनता बहुमुखी क्याम्पस, इटहरी, सुनसरी

२०७८

कृतज्ञता

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षा शास्त्र संकाय स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको स्वास्थ्य शिक्षा विषयको ५९८ पाठ्यभार परिपूर्तिका लागि तयार गरिएको यस **सामुदायिक विद्यालयमा सरसफाईको अभ्यास तथा कोभिड-१९ का लागि आवश्यक सरसफाईका प्रयासहरु** नामक शोधपत्रको प्रारम्भिक प्रकृया देखि सम्पन्न गर्ने क्रमसम्म विभिन्न व्यक्तिहरुको सहयोग रह्यो । यस शोधपत्र तयार गर्ने क्रममा सहयोग गर्नुहुने जनता बहुमुखि क्याम्पसका प्रमुख भोजराज श्रेष्ठ प्रति पनि कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । त्यस्तै अध्ययन तयार पार्ने क्रममा सल्लाह, हौसला तथा मार्गदर्शन दिनुहुने स्वास्थ्य शिक्षा विभाग प्राध्यापक श्री संजिव कुमार यादव तथा सहायक प्राध्यापक विरेन्द्र कार्की प्रति पनि आभार व्यक्त गर्दछु । कम्प्यूटर टाइपिङ्ग, प्रिन्टिङ्ग तथा डिजाइनमा सहयोग गर्ने एथ्री कम्प्युटर सेन्टर साथै यस शोधपत्रमा विशेष सहयोग दिनुहुने सहायक श्री सीता भट्टराईलाई पनि धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । त्यस्तै यस अध्ययनका क्रममा सुचना दिनुहुने विद्यालयका सम्पूर्ण शिक्षक वर्गहरुप्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । साथै अध्ययनका विभिन्न चरणमा महत्वपूर्ण सल्लाह, सुझाव र प्रेरणा दिनुहुने मेरा सहकर्मी साथिहरुप्रति पनि आभार प्रकट छु ।

अमला बिष्ट

विषय सूची

परिच्छेद-एक : अध्ययनको परिचय	१
१.१ अध्ययनको पृष्ठभूमि	१
१.२ समस्याको कथन	५
१.३ अध्ययनको उद्देश्य	६
१.४ अध्ययनको महत्व	६
१.५ अध्ययनको परिसीमा	७
१.६ पारिभाषिक शब्द	८
परिच्छेद-दुई : सम्बन्धित साहित्यको पुनरावलोकन	१०
२.१ सैद्धान्तिक साहित्यको पुनरावलोकन	१०
२.२ व्यवहारिक साहित्यको पुनरावलोकन	१२
२.३ साहित्यिक पुनरावलोकन अध्ययनमा प्रयोग	१५
२.४ अवधारणात्मक ढाँचा	१६
परिच्छेद तीन : अध्ययनका विधि र प्रक्रियाहरु	१८
३.१ अध्ययनका विधि तथा प्रक्रियाहरु	१८
३.२ अध्ययनको जनसंख्या तथा नमुना छनोट	१८
३.३ तथ्याङ्क संकलनका साधनहरु	१८
३.४ तथ्याङ्क संकलन गर्ने साधकको वैधता	१८
३.५ तथ्याङ्क संकलन प्रक्रिया	१९
३.६ तथ्याङ्कको विश्लेषण प्रक्रिया	१९
परिच्छेद चार : प्रस्तुति तथा नतिजा विश्लेषण	२०
४.१.१ शिक्षक तथा विद्यार्थीको सरसफाईप्रतिको धारणा	२०
४.१.२ विद्यालयको सरसफाई नीति	२१
४.१.३ सरसफाईमा सहभागिता	२१
४.१.४ विद्यालय वरपरको वातावरण	२२
४.१.५ विद्यालयमा पिउने पानीको अवस्था	२२
४.१.६ चमेना गृहको अवस्था	२३

४.१.७ शौचालयको अवस्था	२४
४.१.८ सेनिटरी प्याड वितरणको अवस्था	२५
४.१.९ विद्यायमा डस्विनको प्रयोग	२६
४.१.१० विद्यालयमा कोरोना भाइरसबारे धारणा	२७
४.१.११ विद्यालयमा कोरोना भाइरस नियन्त्रणका कार्यक्रमहरु	२८
४.१.१२ सरसफाईको अभ्यासमा देखा परेका समस्याहरु	२९
४.२ मुख्य प्राप्तिहरु	२९
परिच्छेद पाँच : सारांश, निष्कर्ष र सुझावहरु	३२
५.१ सारांश	३२
५.२ निष्कर्ष	३३
५.३ सुझाव	३४
सन्दर्भसूची	३६